

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Γ' ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021

A. Στην παράγραφο προβάλλονται οι προβληματισμοί των νέων για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Αναφορικά με τον επαγγελματικό προσανατολισμό, εκφράζεται η ανάγκη ένταξης του στο σχολικό πρόγραμμα, καθώς η απουσία του οδηγεί στην πρόκριση προβεβλημένων επαγγελμάτων και στην όξυνση της ανεργίας. Μάλιστα, η υπερκάλυψη ορισμένων κλάδων όσο και η αδυναμία αποκατάστασης παρεμποδίζουν την υλοποίηση των στόχων τους. Σε μία περιορισμένη, συνεπώς, αγορά εργασίας καταλήγουν να ακολουθούν είτε λύσεις ανάγκης είτε να μεταναστεύουν.

(λέξεις 70)

B1. α. Σωστό («Πριν από την κατάρρευση της ιδέας της προόδου... επιτευγμάτων και θαυμάτων».)

β. Σωστό («Όμως, η τελευταία κρίση κατάφερε ένα απροσδόκητο πλήγμα στο παρόν και στη λατρεία του...»)

γ. Λάθος (« Σε έρευνα... Το 47% δήλωσε... ότι η ζωή θα ήταν χειρότερη... Δίνοντας στο μέλλον... προέβλεψαν ότι θα έχουν αυξηθεί ... η ανεξέλεγκτη παραπληροφόρηση...»)

δ. Σωστό (« Πάντως, όπως αφηγείται η Ιστορία... ανά τους αιώνες.»)

ε. Λάθος (« Όμως το παρόν δεν μας αποτρέπει πια να φανταστούμε το μέλλον... »)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Στην εκφώνηση της άσκησης δεν απαιτείται η παράθεση χωρίων από τους μαθητές. Τα χωρία που παραθέτουμε αποδεικνύουν και αιτιολογούν την επιλογή της κάθε απάντησης.

B2α.

Κυριολεκτικός τίτλος: Νεανικές ανησυχίες για την επαγγελματική αποκατάσταση

Μεταφορικός τίτλος: Επαγγελματική αποκατάσταση; Ένας θολός δρόμος...

B2.

Στα Κείμενα 1 και 2 παρατηρείται ευρεία χρήση στατιστικών στοιχείων και μαρτυριών. Πιο συγκεκριμένα, στη δεύτερη και τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από την έρευνα του Pew Research Center. Σύμφωνα με αυτά, το 47% των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι η ζωή θα είναι χειρότερη στο μέλλον και περισσότερο τεχνολογική. Αντίθετα το 39% θεωρεί ότι το 2025 η ζωή θα είναι καλύτερη για τους περισσότερους ανθρώπους, πιο εύκολη και με υψηλότερη ποιότητα ζωής. Παρουσιάζονται με αυτόν τον τρόπο εξίσου και οι δύο οπτικές και έτσι ενισχύεται η αντικειμενικότητα του πληροφοριακού κειμένου. Με τη χρήση λοιπόν των συγκεκριμένων στατιστικών στοιχείων, που αποτελούν τεκμήρια, ενισχύεται η αποδεικτική αξία του επιχειρήματος που προβάλλει ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο του κειμένου, ότι δηλαδή η τελευταία κρίση λειτούργησε επιζήμια για το παρόν θυμίζοντας ότι κάθε μας πράξη διαμορφώνει το μέλλον και η εξάλειψη του παρόντος οδηγεί και στην εξάλειψη του παρελθόντος.

Στο κείμενο 2 παρατηρείται ευρεία χρήση μαρτυριών, οι οποίες προέρχονται από την εμπειρία των νέων και χρησιμοποιούνται ως απάντηση στο ερώτημα που τίθεται στη θεματική περίοδο για το τι περιμένουν οι νέοι σχετικά με τις σπουδές τους και το επάγγελμά τους. Πιο συγκεκριμένα παρατίθενται τέσσερις μαρτυρίες τελειόφοιτων παιδιών (στην 1^η και 2^η § του κειμένου). Με αυτόν τον τρόπο προσδίδεται στο κείμενο υποκειμενικότητα, ζωντάνια και προβάλλεται με παραστατικό τρόπο η οπτική γωνία από την οποία αντιμετωπίζουν το μέλλον τους οι τελειόφοιτοι, ενώ παράλληλα η βιωματική τους προσέγγιση ενισχύει την πειστικότητα των λεγομένων τους.

B3.

Πρόθεση της συντάκτριας στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες ως προς την αισιόδοξη ενατένιση του μέλλοντος. Αυτό το επιτυγχάνει μέσα από συγκεκριμένες γλωσσικές επιλογές. Αρχικά, χρησιμοποιεί α πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο («να φανταστούμε», «σωρεύουμε», «Επιμένουμε», «μπορούμε να κάνουμε») με το οποίο περνά άμεσα το μήνυμα, εντάσσοντας τον εαυτό της σε ένα ευρύτερο σύνολο ατόμων, που έχουν χρέος να ελπίζουν σε ένα καλύτερο αύριο. Επιπλέον, με τη μεταφορική χρήση της γλώσσας, όπως διαφαίνεται στα χωρία «αδιαπέραστο πέπλο», «πεδίο εκκόλαψης προσδοκιών», «μελλοντικά ερείπια», «ανάσα της προσμονής», «αέρα απαντοχής», «να καίει τα χείλη μας» ο λόγος απευθύνεται στο συναίσθημα του δέκτη, ενισχύοντας την αισιοδοξία του για να αγωνιστεί για το μέλλον του. Τέλος, με τη χρήση του ρητορικού ερωτήματος «Άλλωστε, τι άλλο μπορούμε να κάνουμε;» εντείνει τον προβληματισμό, κινητοποιεί τη σκέψη και δίνει την εντύπωση ενός πνεύματος συνομιλίας με τον αναγνώστη, προσδίδοντας αμεσότητα και θεατρικότητα στον λόγο του.

ΘΕΜΑ Γ (ενδεικτική απάντηση)

Ο δάσκαλος απαντά στα παιδιά για τη ζωή στη Γη ότι είναι (1) **«του σύμπαντος αρρώστια και πληγή» (μεταφορά)**, εννοώντας ότι οι άνθρωποι στη ζωή τους βιώνουν αρνητικές καταστάσεις και δυσκολίες. Επίσης, χαρακτηρίζει τους ανθρώπους **«ακούραστους του ονείρου κνηγούς»**, εννοώντας ότι για να πετύχουν τα όνειρά τους χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια και συνεχής αγώνας, που υποδηλώνεται από (2) **το επίθετο «ακούραστοι»**, το οποίο χαρακτηρίζει την αέναη προσπάθεια για επιβίωση αλλά και πρόοδο στη ζωή. Τα παιδιά όμως που ζούσαν στο «Σείριο», αστερισμός ο οποίος στο ποίημα συμβολίζει μια ζωή ουτοπική, όπου (3) **«ποτέ δε βάλαν έγνοια στην καρδιά/ δεν είδανε πολέμους και θανάτους» (αφήγηση σε γ' πρόσωπο)**, απογοητεύονται και θλίβονται από αυτή τη σκληρή πραγματικότητα, καθώς αντιλαμβάνονται ότι υπάρχουν άνθρωποι που βιώνουν δυσκολίες και σκληρές καταστάσεις όπως αδικίες, πολέμους, θάνατο αλλά και άγχος, έγνοιες, απογοητεύσεις.

Οπωσδήποτε, με τη ζωή στο Σείριο, όπως αυτή διαγράφεται στο ποίημα, θα ήμαστε όχι απλά ικανοποιημένοι, αλλά ευτυχισμένοι, γιατί δεν θα γνωρίζαμε καταστάσεις που κατ' εξοχήν προκαλούν πόνο και δυστυχία στον άνθρωπο. Ωστόσο, μια ζωή τόσο ιδανική και μάλλον εφησυχασμένη, χωρίς κατανόηση και ενσυναίσθηση για τα προβλήματα του συνανθρώπου, θα ήταν μια ζωή λιγότερο ουσιαστική και ολοκληρωμένη.

(193 λέξεις)

Άλλοι δείκτες που μπορούν να αξιοποιηθούν για το πρώτο ερώτημα:

- «Πάνω από τη γαλάζια τους ποδιά, φοράν τις Κυριακές τα γιορτινά τους»: εικόνα ή/και αφήγηση, που δείχνει ότι για τα παιδιά στο Σείριο κάθε Κυριακή είναι γιορτή
- «γαλάζια ποδιά»: το επίθετο «γαλάζια» υποδηλώνει την αθωότητα και την ξεγνοιασιά των παιδιών στο Σείριο
- «κεντάνε με συνθήματα τους τοίχους»: εικόνα που φανερώνει τους αγώνες και τις απογοητεύσεις των ανθρώπων, αφού συνήθως τα συνθήματα στους τοίχους γράφονται σαν μια επαναστατική κίνηση απέναντι στην αδικία και στην ανισότητα.

Δ. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΑΡΘΡΟ

- ✓ Τίτλος (πρωτότυπος - δημοσιογραφικός).
- ✓ Αφόρμηση από τις ανησυχίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του Κειμένου 1.
- ✓ Χρήση α΄ πληθυντικού και γ΄ ενικού και πληθυντικού προσώπου.
- ✓ Ύφος αυθόρμητο, οικείο.
- ✓ Επικρατεί η αναφορική λειτουργία του λόγου, όπως και στο αποδεικτικό δοκίμιο, γιατί αποβλέπει στην πειθώ. Γίνεται όμως και προσεγμένη χρήση προφορικών εκφράσεων.

Α΄ Ζητούμενο

- Αυξημένη κριτική και αντιληπτική ικανότητα του νέου, παράλληλα με την ανάπτυξη ενσυναίσθησης για την κατανόηση των κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων της εποχής.
- Άρτια επαγγελματική κατάρτιση ούτως ώστε ο μελλοντικός εργαζόμενος να αντιμετωπίσει τις οικονομικές και όχι μόνο προκλήσεις που θα συναντήσει και, παράλληλα, να καταστεί εφικτή η προσφορά και στο κοινωνικό σύνολο μέσω της επαγγελματικής του δραστηριότητας.
- Δυνατότητα συνεχούς ενημέρωσης πάνω στις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις. Απαιτείται το «φιλτράρισμα» διαφορετικών πηγών ενημέρωσης.
- Διαμόρφωση πολιτικής συνείδησης και ανησυχιών.
- Ανάπτυξη ατομικής και κοινωνικής ευθύνης. Ο νέος πολίτης είναι απαραίτητο να αισθάνεται οργανικό κομμάτι της κοινωνίας και να κατανοήσει πως το ατομικό συμφέρον περνάει πάντα μέσα από το κοινωνικό.

Β΄ Ζητούμενο

- Ανάπτυξη εθελοντικής προσφοράς για την όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και όχι μόνο προβλημάτων της εποχής μας.
- Συμμετοχή στο άμεσο μέλλον σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών, ούτως ώστε, μέσω της ανάπτυξης ενός διεθνιστικού πνεύματος, να καταπολεμηθεί ο ρατσισμός και η μισαλλοδοξία.

- Συμμετοχή σε φιλειρηνικά κινήματα, καθώς, μέσω της ειρηνικής διαμαρτυρίας, ασκείται πίεση στις πολιτικές ηγεσίες και προωθείται το αίτημα της παγκόσμιας ειρήνης και συνεργασίας των λαών.
- Ουσιαστική πολιτικοποίηση και ανάπτυξη πληθώρας πολιτικών δράσεων για την ουσιαστική θωράκιση του δημοκρατικού πολιτεύματος και την άμβλυνση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων που μαστίζουν τη χώρα μας και τον πλανήτη.

ΥΠΟΔΕΓΜΑ: Τα δάνεια από τα κείμενα αναφοράς έχουν τονιστεί

Αυτός ο κόσμος που αλλάζει, πώς με τρομάζει...

Με τρομάζει, γιατί αλλάζει ή γιατί φοβάμαι πως εγώ θα αλλάξω τελικά; Πως μεγαλώνοντας θα λησμονήσω τα όνειρα της νεανικής ηλικίας, τις ρομαντικές για κάποιους ιδεολογίες και θα συμβιβαστώ, θα γίνω και εγώ κρατικοδίαιτος με δύο παιδιά και ένα SUV; Με αφορμή την πανδημία και ό, τι συνεπάγεται αυτής, θα ήθελα να διευκρινίσω τη θέση της νέας γενιάς απέναντι σ' αυτή την κατάσταση, μιας γενιάς που δεν θα συμβιβαστεί γιατί μπορεί και έχει πρόγραμμα και όραμα.

Και τι διαθέτει αυτή η νέα γενιά ή τι θα έπρεπε να διαθέτει για μερικούς; Ενσυναίσθηση αρχικά και ουσιαστικά. **Σε μία εποχή που οι κοινωνικές και φυλετικές ανισότητες εξακολουθούν να ταλανίζουν τον κόσμο, όλοι μας πρέπει να διαθέτουμε αυτή τη διεισδυτική ματιά στους έχοντες ανάγκη.** Στον πρόσφυγα που κολυμπάει ανοιχτά της Θέουτα, στη γυναίκα που στοχοποιείται, επειδή δεν μπορεί να κάνει παιδιά, στον άνεργο που χάνει τη δουλειά του εν μία νυκτί. Και, βέβαια, αναγκαία η ενσυναίσθηση αλλά όχι επαρκής. **Ο νέος δεν παύει να είναι και εργαζόμενος, ένας εργαζόμενος ο οποίος είναι μέλος της κοινωνίας αυτής και η επαγγελματική του κατάρτιση θα τον καταστήσει ικανό να προσφέρει σ' αυτόν τον κόσμο, επειδή επέλεξε το επάγγελμα του με αγάπη και ρομαντισμό, για να προσφέρει με τον δικό του τρόπο και όχι ως μέσο εξασφάλισης εισοδήματος.** Όπως προσέφεραν κατά τη διάρκεια της πανδημίας χιλιάδες γιατροί νοσηλευτές, υπάλληλοι «σπούπερ-μάρκετ», διανομείς...και ας ήταν μονάχα ένα χαμόγελο αυτό που προσέφεραν.

«Είμαι νέος, τι μπορώ να κάνω λοιπόν;» θα σκεφτείς εσύ που το διαβάζεις. Σίγουρα δεν έχω τη χρυσή συνταγή της επιτυχίας, έχω όμως κάποιες ιδέες. Έχω τη ρομαντική διάθεση να πιστεύω πως μπορούμε και ίσως ο εθελοντισμός να είναι μία λύση. Ο εθελοντισμός στο πεδίο δράσης, με φυσική παρουσία, βλέποντας στα μάτια τους πάσχοντες και όχι μέσω μίας οθόνης, στην οποία αναρτούμε κοινοποιήσεις εθελοντικών κινημάτων. Ο εθελοντισμός δεν γίνεται στο facebook. Πρέπει να συμμετέχουν όλες οι αισθήσεις σου στη διαδικασία. Επίσης ως μελλοντικοί -ελπίζω- φοιτητές έχουμε την υποχρέωση να ενεργοποιηθούμε πολύπλευρα και στον ακαδημαϊκό χώρο στον οποίο θα βρεθούμε. Ενδεικτικά θα ήθελα να αναφέρω τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών, μέσω των οποίων θα καταστεί εφικτή η ανάπτυξη μιας ισχυρής διεθνιστικής συνείδησης των φοιτητών. Μέσω της επαφής με αλλοεθνείς

νέους θα απαλλαγούμε από φαινόμενα μισαλλοδοξίας, θα εξοικειωθούμε με το διαφορετικό.

Αυτός ο κόσμος που αλλάζει...είναι φυσικό να αλλάζει και είναι και υγιές μάλιστα. Η αλλαγή δεν πρέπει να μας φοβίζει, η νέα γενιά έχει αποδείξει από τον πόλεμο του Βιετνάμ μέχρι και την πρόσφατη δικτατορία στη χώρα μας ότι δεν φοβάται την αλλαγή, δεν φοβάται την ανατροπή. Έχει τα εφόδια να το κάνει και η κρίση αυτή είναι η ευκαιρία της. Γιατί ο κόσμος αυτός της ανήκει.

